

Calendari 23/24

INFANTS I JOVES

REFERENTS DE L'ACTIVISME SOCIAL



El racisme, encara molt present a tota Europa

Malgrat que a Catalunya no hi ha encara una estadística oficial sobre les discriminacions i les desigualtats que pateixen les persones racialitzades, una enquesta de l'Agència Europea de Drets Fonamentals mostra que el racisme continua ben present a Europa. Les discriminacions per raó d'identitat ètnico-racial, incloent-hi l'origen de les persones, són freqüents en l'accés al treball (29%), l'habitatge (23%), l'educació (12%) o els béns i serveis (22%). L'enquesta també constata la persistència d'estereotips i prejudicis entre la població en general. D'altra banda, l'informe 2023 sobre el racisme a l'Estat elaborat per la Federació SOS Racismo indica una preocupant tendència a l'alça: el 2022 es van denunciar un 41% més de casos que el curs anterior. En la meitat d'aquests casos denunciats, l'agent discriminador era una administració pública.

Malgrat aquestes elevades dades, és una evidència que els casos de racisme estan infradenunciats: segons l'enquesta europea esmentada, només el 14% de les víctimes de racisme va informar de l'incident a alguna autoritat. Qüestions com la manca de confiança en el sistema policial i judicial poden tenir-hi a veure.

Març

RUBY BRIDGES

Antiracisme

Hi ha activistes que neixen amb el foc de la justícia social i d'altres als quals les circumstàncies els empenyen a convertir-se, molt a desgrat seu, en abanderats d'una causa. La Ruby Bridges pertany a aquest últim grup. Quan només tenia sis anys es va convertir en la primera nena afroamericana a assistir a una escola de primària blanca del sud dels Estats Units, desafiant així el racista sistema de segregació racial que imperava en aquesta zona del país nord-americà.

Ruby va néixer el 1954 a Tylertown, Mississipi. Quan tenia només quatre anys, es va mudar amb els seus pares a Nova Orleans a la recerca d'una vida millor i una educació digna, però el que hi va trobar la família va ser el mateix racisme institucional que al lloc d'on provenien. Tot i que després d'un recent dictamen de les Corts Supremes les escoles de Louisiana estaven obligades a no segregar per raó de raça, a la pràctica el sistema promovia la discriminació racial. Les escoles blanques preparaven exàmens d'admissió més complicats per als alumnes negres que volien accedir-hi, i als seus sis anys, Bridges va ser l'única alumna negra que va aprovar l'examen per assistir a l'escola William Frantz.

La dantesca escena de l'entrada de la nena a l'escola el 16 de novembre de 1960, escortada per dos agents de policia caminant al davant i dos seguint-la al darrere per protegir-la de la multitud de manifestants racistes que a fora cridaven i llançaven objectes va ser immortalitzada en una coneguda pintura de Norman Rockwell que, molts anys després, Barack Obama va penjar en un dels despatxos de la Casa Blanca. No sense dificultats i a costa de patir una dura experiència al llarg de tots aquests anys, Ruby va aconseguir acabar els estudis de primària. El 1999 va crear la Fundació Ruby Bridges per promoure els valors de la tolerància i el respecte i, dos anys més tard, va rebre una medalla de mans del president dels Estats Units Bill Clinton.

Desmuntem el racisme, desmuntem el discurs d'odi

Participants

Famílies/tutors i pot incloure els infants

Temps

1.30 h

Material

- Cabdell de llana
- Gomets variats
- Situacions dels recorreguts i cons o algun material per marcar els camins

Espai

Un espai bastant ample, preferiblement exterior o una sala molt gran, sobretot per a la dinàmica dels triangles i per a la dels recorreguts.

Objectius per als monitors/es

- Vetllar pel bon ambient de l'activitat
- Afavorir la participació de tots els participants
- Treballar amb les famílies el racisme quotidià
- Potenciar l'esperit crític dels participants
- Aportar idees i debat positiu i crític

Objectius per als infants

- Prendre consciència de la problemàtica del racisme
- Entendre com es viu el racisme en el dia a dia
- Treballar en equip
- Reflexionar sobre com educar els fills i filles en l'antiracisme

Introducció

En primer lloc, s'explicaran les normes de funcionament i l'estructura del taller i s'explicarà que aquest ha de ser un espai basat en el respecte i la lliure participació, per la qual cosa és necessari que tothom cuidi les seves formes i mantingui la sensibilitat necessària per fer funcionar l'activitat. També es recalcarà la importància de no quedar-se en les idees del taller sinó d'anar més enllà i aplicar totes les reflexions que sorgeixin en el dia a dia amb els infants i joves, ja que la seva educació és clau per al futur d'una societat sense racisme.

Desenvolupament

1. Dinàmiques d'introducció (20'): En primer lloc, farem dues dinàmiques per generar ambient i començar el taller. A la primera, posarem a la mà de cada persona un gomet de color i d'una forma diferent, i els direm que s'agrupin. L'única instrucció serà que no poden parlar. Aleshores veurem si s'agrupen per colors, formes o com, i quan acabin els preguntarem com han decidit agrupar-se, ja que la nostra instrucció només ha estat agrupar-se, cosa que haguessin pogut fer partint del fet que tots tenien un gomet, per exemple, mentre que segurament hauran donat més importància a agrupar-se segons les diferències. A la segona dinàmica, els direm que tothom ha de triar dues persones, sense dir-ho, i intentar mantenir una forma de triangle equilàter amb aquestes dues persones. Com que tothom triarà persones diferents, tota l'estona s'aniran movent i mai acabaran de trobar la posició perfecta. Aquesta dinàmica servirà per explicar que a vegades creiem que a la nostra vida ja estem situats, però que hi ha molts factors com el gènere, el color de pell, la classe social, etc., que ens fan moure tota l'estona, i que aquest moviment és constantment relatiu, ja que depèn també de les altres persones.

Desmuntem el racisme, desmuntem el discurs d'odi

2. Els recorreguts (45'): Farem un seguit de recorreguts vitals en format cursa d'obstacles. Cada participant començarà per algun dels 4-5 camins disponibles i l'anirà seguint. En alguns punts del camí es trobarà targetes, de les quals n'haurà de triar una i fer el que hi digui. Quan acabi el recorregut en pot fer un altre. Després comentem la jugada.

Veure Annex

a. Família benestant occidental. Tenen un camí pla i sense obstacles, totes les targetes que trobaran només els ajuden a seguir. El seu futur és el més senzill, i si cal se'ls pot ajudar que sigui encara més fàcil!!

b. Família en situació de pobresa occidental. Tenen un camí pla com els benestants, però algunes de les seves targetes els posaran complicacions. En principi, han nascut amb les mateixes oportunitats, però a la pràctica tot se'ls complica. Aniran a peu coix.

c. Família benestant d'un país del sud global. Tenen un camí amb més corbes i complicacions que els occidentals, però el seu camí és pla i sense obstacles. És cert que el seu context no ajuda, però amb diners tot es pot resoldre, no? Universitats americanes, occidentalització, els separa un món del gruix de les poblacions dels seus països d'origen. Les seves targetes tindran a veure amb aquest immens privilegi. Faran la primera meitat enrere i quan emigren es mouen amb normalitat.

d. Família en situació de pobresa del sud global: Tenen un camí complicat i està ple de situacions que els impedeixen millorar. El seu context no els afavoreix i no tenen gaires oportunitats de millorar la seva situació, reben vulneracions per tot arreu. Van a peu coix i cap enrere.

En acabar, hem de debatre una mica què ha passat i si creuen si és realista o no. Veurem que evidentment hi ha altres opressions més enllà del racisme, però fins i tot si ets de classe alta, es viu racisme.

3. Tancament (20'): Per fer el tancament farem la dinàmica de la xarxa. Per a aquesta activitat, tot el grup es posarà en rotllana i una persona tindrà un cabell de fil. Aquesta dirà alguna cosa que hagi après o reflexionat a l'activitat i després tirarà el cabdell, aguantant l'extrem, a algú altre, que farà el mateix. Al final tot el grup haurà fet la seva reflexió i estarà unit pel cabdell, cosa que simbolitzarà que el racisme és quelcom a combatre col·lectivament i que a més ens afecta a tots i totes, i cal que tothom s'hi impliqui.



Annex

Annex

Situacions família benestant occidental:

1. Has tingut la sort de néixer a una família benestant que viu a un bon barri de Madrid, surts de més endavant que la resta i no sembla que hagin de tenir grans problemes a la vida, comença a córrer i no t'aturis fins al final! (Obligatòria).
2. T'han apuntat a les millors escoles i universitats, continua caminant!!!!
3. Tens alguns problemes de comprensió lectora, però, per sort, el teu tutor personal t'ajudarà amb el que faci falta, tens tot el suport que necessites i més. Continua endavant!
4. Després de l'escola vas a classes de piano, tenis i anglès. En part potser és perquè toca fer-ho, però tot plegat segur que serà útil a la vida, punts extra per continuar endavant!
5. Després de fer les pràctiques trobes feina a l'empresa de la teva família, no et preocupis gens.
6. Tens els diners per pagar una convenient campanya electoral que determina que el següent del teu grup ja pot sortir a caminar, com més millor!!!!
7. Has tingut un accident de cotxe..., però no passa res, resulta que la policia coneix perfectament el teu cognom, t'hauràs d'aturar tres segons per recuperar-te de les ferides, però gràcies als millors metges, no s'allargarà més.
8. Estàs cansat de la feina i tens moltes ganes de canvi, t'agafes un temps sabàtic, però com que tens molts estalvis no cal que paris, ves a córrer món tranquil·lament
9. Ja tens 55 anys i moltes ganes de jubilar-te; tens el dubte de si podràs mantenir el teu nivell de vida si ho fas, però estudies les teves propietats i... Tu què creus??? Continua caminant!!!

10. Vius una vida de certa impunitat gràcies als diners i al nom de la família, però a la llarga tot té un preu. Un dia que havíeu begut i consumit més del compte, vas acabar enmig d'una baralla absurda i hi ha hagut ferits. La policia et té uns dies a comissaria, per la qual cosa t'atures dos segons.
11. A causa de la guerra, el preu del combustible està pujant moltíssim, cada cop és més car agafar el cotxe. Sort que tu connectes el teu Tesla al pàrquing de casa i ni ho notes.
12. Els teus fills volen anar de colònies, pagar esquíades per a tothom suposa molts diners, però tens clar que el lleure és un dret, així que tothom a agafar els esquís!!
13. La teva infància va ser molt còmoda, però potser veies molt poc els teus pares perquè sempre estaven viatjant i treballant. Pares tres segons perquè de gran has hagut d'anar a teràpia a treballar-ho.

Situacions família occidental en situació de pobresa:

1. Has tingut el sentiment agredolç de ser del que anomenen quart món, persones en situació de pobresa que viuen en països benestants. Per una banda, l'estat del benestar garantirà que tinguis uns mínims, però per l'altra les teves oportunitats no són les mateixes que les de la gent rica. Sortiràs de força endavant, però la vida no sempre és fàcil! Comença a caminar i arriba on puguis, veurem si l'ascensor social funciona!! (Obligatòria).
2. L'educació pública funciona bé i et permet tenir bones oportunitats, continua caminant!!!!
3. Tens alguns problemes de comprensió lectora, però per sort pots anar al centre obert i estudiar allà. Pares dos segons perquè inscriure's requereix molta burocràcia, però continua endavant!
4. Després de l'escola et dediques a fer voltes pels parcs i places, i has rebut una beca per fer futbol a l'escola. T'atures un segon de res, perquè clarament no és el mateix que poder anar a l'acadèmia d'anglès o a un equip professional.

Annex

5. Quan acabes la secundària et plantejges què vols fer. Tries un cicle formatiu perquè és més econòmic, tot i que tothom diu que la universitat és millor, però la jugada surt bé, perquè els cicles formatius et donen moltes opcions de feina. No t'aturis!
6. Estàs cansat de continuar fent sempre el mateix i estàs convençut que et mereixes un ascens, però resulta que prefereixen aquell company que és fill del CEO. T'atures dos segons perquè et falten oportunitats d'una feina millor.
7. Tens estudis i feina i et vols independitzar, ja tens 25 anys!! Et mires preus i..., t'atures tres segons perquè et toca compartir pis amb alguns amics, impossible anar a viure sol així.
8. Tens una filla amb la teva parella i en voleu un parell més, us faria feliços, i diuen que la natalitat està molt baixa. Abans de posar fil a l'agulla, però, calculeu si podeu assumir els costos. Tenir fills és meravellós, però també és caríssim. Al final decidiu no tenir-ne més, t'atures dos segons.
9. Ja tens 65 anys i et vols jubilar, però el govern acaba d'anunciar que si treballes uns anys més, la teva pensió serà més alta. Decideixes aguantar i posposar el teu merescut descans. T'atures tres segons
10. A causa de la guerra, el preu del combustible està pujant moltíssim, cada cop resulta més car agafar el cotxe. Decideixes anar en transport públic, és una mica més lent, però a la RENFE és gratuïta, així que estalvies diners, continua endavant!!
11. El teu fill vol anar de colònies, tens clar que les colònies són un dret, però també són cares... Al final obteniu una beca i l'hi apunteu, continua endavant, però no saps si sempre serà així.
12. La teva parella es posa malalta, passeu tota la nit a urgències i al final l'ingressen una setmana sense cura. Es cura i tot ha anat bé, però t'atures un segon perquè tantes nits sense dormir passen factura i has hagut de deixar el nen amb els avis.

Situació família benestant del sud global:

1. Has tingut la sort de néixer a una família benestant que viu al centre de Rabat, és cert que la situació al Marroc és complicada, però la teva família té molts diners, així que tenim confiança que t'en sortiràs. Continua endavant! (Obligatòria).
2. T'han apuntat a les millors escoles i universitats privades, i has acabat estudiant a Londres. Continua caminant!!!!
3. Tens alguns problemes de comprensió lectora, però, per sort, el teu tutor personal t'ajudarà amb el que faci falta, tens tot el suport que necessites, i més. Continua endavant!
4. Al teu país algunes coses són difícils, hi ha molta pobresa i a la gent li costa tirar endavant... T'atures?? No, això és cosa de pobres, tu vius a la teva pròpia bombolla i no t'afecta gens.
5. Després de fer les pràctiques, trobes feina a una gran multinacional europea, continua endavant!
6. Decideixes anar a viure a un lloc amb més comoditats, i acabes triant París. Pateixes certa discriminació pel teu aspecte magrebí, però només t'atures dos segons, perquè la gent amb la qual vas sap reconèixer que nedes en l'abundància i et tracten com el seu igual.
7. Quan vas per segons quins carrers la policia t'atura sovint i et demana la documentació. Potser és casualitat que sempre et toqui a tu, però t'atures tres segons perquè sabem que és pur racisme institucional.
8. Estàs cansat de la feina i tens moltes ganes de canvi, t'agafes un temps sabàtic, però com que tens molts estalvis no cal que parís, ves a córrer món tranquil·lament.
9. Ja tens 55 anys i moltes ganes de jubilar-te, tens el dubte de si podràs mantenir el teu nivell de vida si ho fas, però estudies les teves propietats i... Tu què creus??? Continua corrent!!!
10. Hi ha hagut un atemptat i encara que no se sap qui ha estat, de seguida corren rumors que apunten a l'Estat islàmic. Evidentment, la gent no té ni idea de si tu ets musulmà o no, però associen el teu aspecte a l'islam i t'insulten pel carrer. T'atures tres segons per la islamofòbia que impera a Occident.
11. A causa de la guerra, el preu del combustible està pujant moltíssim, cada cop resulta més car agafar el cotxe. Sort que tu connectes el teu Tesla al pàrquing de casa i ni ho notes.

Annex

12. Decideixes obtenir alguna nacionalitat europea per anar amunt i avall sense problemes. Acabes triant l'espanyola perquè te la donen si compres un pis molt car. Quina sort tenir tants diners!!!

Situació família en situació de pobresa del sud global:

- 1.** Has tingut la mala sort de néixer a una família pobre que viu als suburbis de Rabat. El cert és que la situació al Marroc és complicada, i la teva família ho té magre per tirar endavant. T'espera un camí difícil. (Obligatòria).
- 2.** Els teus pares volen que vagis a l'escola, és cert que és gratuïta, però entre 2 i 3 de cada 10 infants no hi poden anar, sobretot a les zones rurals i si ets dona. T'atures dos segons ateses les complicacions per estudiar.
- 3.** Tens alguns problemes de comprensió lectora i et costa molt entendre el que t'ensenyen a classe. T'atures cinc segons perquè ningú no t'ajuda.
- 4.** Al teu país algunes coses són difícils, hi ha molta pobresa i a la gent li costa tirar endavant... Al final acabes participant en un seguit de manifestacions per canviar les coses i millorar la vida de la gent. La policia et deté i t'apallissa. T'atures cinc segons pel temps passat a presó i les ferides.
- 5.** Quan et fas gran trobes feina a una fàbrica. El sou no és una meravella, però podria ser pitjor. Per ara continues endavant.
- 6.** Decideixes anar a viure a un lloc amb més comoditats i emigrar a Europa, t'han dit que és la terra de les oportunitats i que allà tothom viu millor. Et prepares per al viatge. (Obligatòria).
- 7.** Decideixes arribar a Espanya, perquè és el país més proper. Aconsegueixes un visat i emigres amb els papers en regla. Continua endavant.
- 8.** Decideixes arribar a Espanya, perquè és el país més proper. No aconsegueixes els permisos i has de fer el viatge amagat dins un camió. La guàrdia civil et descobreix i et torna al Marroc (torna a començar el recorregut).

9. Decideixes arribar a Espanya, perquè és el país més proper. Vas fins a Ceuta, i un dia us ajunteu un grup molt nombrós i salteu la tanca. Tens la sort que la policia no t'atura i arribes a Espanya, però t'atures cinc segons perquè t'has fet diverses ferides saltant.

10. Un cop a Espanya, intentes obtenir els permisos necessaris per a treballar. Et diuen que primer has d'empadronar-te i esperar tres anys. Nosaltres no et farem esperar tant, però cinc segons més, sí. Com has de viure tres anys sense treballar legalment?

11. Gràcies al teu visat, pots aconseguir un NIE i treballar. Malgrat tot, cada cert temps l'has de renovar, i sempre hi ha molta llista d'espera. T'atures dos segons perquè el sistema està pensat perquè no ho aconsegueixis.

12. Quan vas per segons quins carrers la policia t'atura sovint i et demana la documentació. Potser és casualitat que sempre et toqui a tu, però t'atures tres segons perquè sabem que és pur racisme institucional.

13. Hi ha hagut un atemptat i encara que no se sap qui ha estat, de seguida corren rumors que apunten a l'Estat islàmic. Evidentment, la gent no té ni idea de si tu ets musulmà o no, però associen el teu aspecte a l'islam i t'insulten pel carrer. T'atures tres segons per la islamofòbia que impera a Occident.